

Adavere Põhikooli tugisüsteemid ja nende rakendamise kord

1 ÜLDSÄTTED

- 1.1. Põhiharidust omandavatele õpilastele vajalikud tugisüsteemid ja nende rakendamise eesmärk on õpilaste käitumis- ja õpiharjumuste korrigeerimine ja kujundamine, koolieiramise vähendamine, üldise sotsiaalse pädevuse tõstmine, tagamaks võimetekohane edasijõudmine õppetöös.
- 1.2. Kord kehtestatakse Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse, välja kuulutatud Vabariigi Presidendi 21. juuni 2010.a otsusega nr 698, § 12, 18, 35, 46, 48, 51, 58. ja „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, haridus- ja teadusministri 23.08.2010.a määrus nr 44 § 3 lg 1-3 alusel.

2 TUGISÜSTEEMIDE VAJALIKKUS

- 2.1. Tugisüsteeme on vaja järgmistele põhiharidust omandavatele õpilastele:
  - kellel on õpiraskused;
  - kes ei arvesta üldtunnustatud käitumisnorme ega kooli kodukorra nõudeid, õpetajate, vanema nõudmisi;
  - kellel on koolis tõsiseid käitumisprobleeme ning kes on seoses sellega õpiraskustes või klassikursust korranud;
  - kellel on vähese sotsiaalsuse, hulkurluse, kriisi jms tõttu õpi- ja/või käitumisraskused;
  - kes on pikemat aega haiguse vms. põhjusel koolist puudunud.

Adavere Põhikoolis nõustavad õpilasi ning osutavad õpiabi:

- klassijuhataja;
- aineõpetaja;
- eripedagoog – logopeed;
- sotsiaalpedagoog;
- tugikomisjon e nõukoda;
- T.O.R.E. liikumine.

3 TUGISÜSTEEMIDE TÖÖKORRALDUS

- 3.1. Õpiraskuste ennetamine:
  - 3.1.1. Koolieelikud:

- koostöös lasteaia õpetaja ja vanematega I klassi tulevate lastega tutvumine detsembris-jaanuaris, alus- ja alghariduse ümarlaud;
  - hariduslike erivajadustega ja kooliks ebaküpsete laste väljaselgitamine novembri lõpuks, vajadusel erialaarstide juurde suunamine vanema nõustamise eesmärgil.
  - nõustamiskomisjoni suunamine
  - kõneravi
- 3.1.2. Kõnepuuetega, kirjutamis-, lugemishäiretega õpilased:
- diagnoosetteütluste korraldamine 1.-15. septembril 2.-5. klassi õpilastele;
  - õpilaste kõne uurimine;
  - täiendava õpiabi määramine kõneravina;
  - kui lapse kõnepuue või kirjutamishäire ei parane (esineb raskel kujul), siis suunata õpilane koos vanemaga erialaarstide juurde konsultatsioonile.
- 3.1.3. Psüühika ja käitumishäiretega õpilased:
- õpilaste jälgimine ja nende käitumise iseärasuste märkamine (tähelepanu defitsiit, hüperaktiivsus, agressiivsus, tõrjutus, hirmud, distsipliininõuete pidev eiramine, hulkumine);
  - vestlused õpilase ja vanematega, probleemi arutamine koolis;
  - vajadusel erialaarstidega konsulteerimine ja arsti juurde suunamine;
  - käitumise tugikava rakendamine;
  - tugiisiku määramine;
  - vajadusel individuaalõppe määramine
  - nõustamiskomisjoni suunamine
- 3.1.4. Nõrga tervisega õpilased:
- vajalik informatsiooni saamine – arstide soovitused, muutuste märkamine õpilaste tervises, koolis edasijõudmises ja käitumises;
  - oskuslik õppetöö korraldamine nii koolis kui ka kodus - pidev koostöö vanemaga, tugiisiku teenuse kasutamine;
  - vajadusel individuaalne õppekava või kodusõpe.
- 3.1.5. Puudulikult edasijõudvad õpilased, klassikursuse kordajad:
- pidev jälgimine tunnis, et õpilane töötaks kaasa;
  - õpiraskuste avastamine, abi pakkumine;
  - konsultatsioonides käimise kohustus;
  - vajadusel 1.-4. klassi õpilaste pikapäevarühma suunamine;
  - vanemate teavitamine õpilase õpiedutusest;
  - õpilase vaatluskaardi (IAK) sisseseadmine ja täitmine antud lapse kohta;
  - vajadusel õpiabirühma suunamine;
  - vajadusel erialaarstide juurde konsultatsioonile suunamine.

3.1.6. Koolikohustuse mittetäitjad:

Selgitus: Koolikohustuse mittetäitjaks loetakse koolikohustuslik laps kolmel juhul:

- kui ta ei ole kantud ühegi kooli õpilaste nimekirja;
- kui koolikohustuslik õpilane on õppetöölt põhjendamata puudunud enam kui 20% tundidest ühe õppeveerandi jooksul;
- koolikohustuslikku õpilast ei ole õppetöölt põhjendamata puudumiste tõttu võimalik kolmes või enamis õppeaines hinnata veerandihindega kahel järjestikusel õppeveerandil.

Rakendatavad meetmed:

- süstemaatiline koolikohustuse täitmise kontroll;
- õpilaste puudumiste fikseerimine;
- koolist puudumiste põhjuste väljaselgitamine;
- sotsiaalpedagoog külastab võimalusel põhjuseta puuduja kodu; käitumise tugikava rakendamine;
- tugiisiku määramine;
- konsultatsioonides osalemise nõue;
- vanema abi, juhendamise ja kontrolli tõhustamine (niivõrd kui see on võimalik);
- vajadusel kooli tugikomisjoni kaasamine probleemi lahendamisse;
- vajadusel kooli juhtkonna õigeaegne kaasamine probleemi lahendamisse;
- valla haridus- ja lastekaitse spetsialisti teavitamine;
- edasi- ja tagasiside olemasolu tagamine rakendatavate meetmete toimest.

3.1.7. Käitumisraskustega lapsed (perede hooldamata lapsed):

- suunamine pikapäevarühma (I kooliaste);
- valla haridus- ja lastekaitse spetsialisti informeerimine lapse ja pere olukorrast;
- vanemate mõjutamine oma lapsega tegelemisele;
- vajadusel õpilaskodusse suunamise algatamine.

3.1.8. Teistest koolidest tulnud õpilased:

- õpilaste jälgimine ja vaatlus (õpilased on tihti õpiraskustega);
- kohanemisraskustest tekkinud probleemide lahendamiseks abi pakkumine.

4 ÕPIABI OSUTAMINE

Selgitus: Õpetajad osutavad abi neile õpilastele, kellel on tekkinud raskusi õppekava omandamisel. Õpiraskustes õpilasele koostatakse õpiabi plaan. Õpilaste nõustamise ja õpiabi osutamise eesmärgil toimuvad koolis konsultatsioonid, pikapäevarühma tunnid, õpiabirühma suunamine, kõneravi, rakendatakse individuaalseid õppekavu, suunatakse pedagoogilis-psühholoogilistele uuringutele, vastava diagnoosiga õpilastele rakendatakse võimalusel individuaalset õppekava lihtsustatud õppekava alusel.

4.1. Klassijuhataja:

- jälgib oma klassi õpilasi, pöörab tähelepanu hinnetele ja puudumistele;
- suunab õpilasi vajadusel õpiabi saamiseks aineõpetaja juurde konsultatsiooni;
- teavitab vanemat õpilase probleemidest koolis;
- vajadusel kaasab probleemi lahendamisse sotsiaalpedagoogi;
- algatab vaatluskaardi (IAK) täitmise ja vastutab selle täitmise eest;

4.2. Aineõpetaja:

- jälgib õpilast tunnis, suunab täitma tööülesandeid;
- selgitab välja, miks õpilasel on tema aines õpiraskus;
- õpiraskuste ilmnemisel koostab õpiabi plaani, milles määrab konsultatsioonija ja aja järelevastamiseks;
- vajadusel kaasab probleemi lahendamisse klassijuhataja, sotsiaal- pedagoogi, vanema;
- probleemide jätkumisel koostab individuaalse õppekava.

4.3. Pikapäevarühm I kooliastme õpilastele:

- õpioskusi arendavad õpilased;
- koju sõiduks koolibussi kasutavad õpilased;

4.4. Õpiabirühm:

Selgitus: Õpiabirühma tunnid on ette nähtud põhihariduse õppekava järgi õppivatele spetsiifiliste õpivilumuste hälvetega, motoorika ning segatüüpi arenguhälvetega, nägemis- või kuulmishälvetega õpilastele.

4.4.1. Õpiabirühma õppe eesmärgid:

- toetada õpilase arengut tulenevalt tema hariduslikust erivajadusest;
- arendada õpilase isiksusega seotud omadusi: mälu, taju, tähelepanu ja mõtlemist;
- kujundada õpilaste õpioskusi, planeerimisoskust, iseseisva töö oskusi;
- arendada funktsionaalse lugemise oskust
- võimaldada kogeda eduelamust, tõsta õpimotivatsiooni

4.5. Logopeed:

Selgitus: Kõneravitundides toimub õpilaste kõne-, lugemis- ja kirjutamisoskuse arendamine.

Õppeaasta 1. ja 2. nädala jooksul toimub 1. klassi õpilaste kõne uurimine individuaalselt või grupiti.

2. - 5. klassi õpilaste hulgas viiakse läbi diagnoosetteütlused. Vigade analüüsi põhjal moodustatakse kõneravi rühmad.

Õpilased saavad õpiabi kõneravitundides neile koostatud tunniplaani alusel. Kõneravi viib läbi eripedagoog- logopeed. Vajalik on tihe koostöö õpetajate ja logopeedi vahel; lapse ja vanema ning ka õpetajate juhendamine.

4.6. Sotsiaalpedagoog:

- jälgib ja kontrollib õpilaskodu ja kooli õpilaste õpiedukust ja toimimist;
- organiseerib vajadusel tingimused, mis sobivad antud õpilasel õppimiseks;
- teavitab probleemidest vanemaid või OV lastekaitset või sotsiaalosakonda;
- kaasab probleemide lahendamisse psühholoogi, lastekaitsespetsialisti, vajadusel koolijuhhi.

4.7. Individuaalne õppekava:

- individuaalne õppekava on hariduslike erivajadustega õpilase jaoks koostatud õppekava, mis loob õpilasele tingimused võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks;
- sihtgrupiks on mistahes klassis õppiv õpilane, kes erineb teistest oluliselt oma õpioskuste ja võimete osas ning vajab kooli õppekavast erinevat õppesisu ja tingimusi kas osaliselt või täielikult mõne aine-, ainelõigu õppimisel või õpitegevuse ja käitumise kujunemisel;
- õpilaste võimeid ja individuaalseid iseärasusi arvestava individuaalse õppekava koostab aineõpetaja või eripedagoog aineõpetajate, õpilase, vanema, vajadusel õppealajuhatajaga koostöös kindlaks õppeperioodiks, mille pikkuse otsustab õppenõukogu;
- individuaalse õppekava rakendamise otsuse kinnitab direktor käskkirjaga.

4.8. Pedagoogilis- psühholoogilisele uuringule suunamine:

Selgitus: Õpilase püsiva edutuse puhul ja klassikursuse kordamise korral on vaja leida õpilasele sobiv õppevorm või kool. Raskuste korral tuleb klassijuhatajal, eripedagoogil või aineõpetajal anda ülevaade õpilase raskustest ja talle osutatud abist ning selle tulemustest. Kui lapsele osutatud abi ei mõjuta tema õppimistulemusi, tuleb klassijuhatajal koos kõneravi õpetaja ja aineõpetajatega täita õpilase vaatluse kaart. Vanem avaldab oma arvamuse probleemist ning annab nõusoleku lapse täiendavateks pedagoogilis-psühholoogilisteks uuringuteks ja osaleb lapsega uuringutel. Klassijuhataja koostab õpilase iseloomustuse (kindel vorm), märkides konsultatsioonile suunamise põhjuse ja pöörab erilist tähelepanu lapse koolijõudluse kirjeldusele ja analüüsile. Klassijuhataja koos sotsiaalpedagoogi ja psühholoogiga (vajadusel õppealajuhataja) abistab vanemat konsultatsioonile pöördumisel (vajalikud dokumendid, meditsiiniastutuse aadress, telefon, vastuvõtuajad).

4.9. Individuaalse õppekava rakendamine lihtsustatud õppekava (abiõppe) alusel.

Selgitus: Abiõppe ülesanne on korrigeerida kerge intellektipuudega õpilase arengut ja aidata kujuneda isiksusel, kes tuleb eluga toime võimalikult iseseisvalt, teeb võimetekohast tööd, määratleb end oma rahva ja kodanikuna. Korrigeeriva õpetamise eesmärk on vähendada mahajäämust arengus. Kujundada psühhofüsioloogilisi kompensatsioonimehhanisme, et soodustada õpilase kognitiivset ja motoorset arengut, tunde- ja tahteomaduste kujunemist, sotsialiseerimist ja adapteerumist, sh, adekvaatse minapildi kujunemist.

Kui õpilasele on erialaarstide poolt soovitatud rakendada lihtsustatud õppekava, tuleb õpilane suunata maakondlikku nõustamiskomisjoni. Nõustamiskomisjonile vajaminevad dokumendid valmistab ette õppealajuhataja. Lihtsustatud õppekavaga õpilasele (koos vanemaga) teeme ettepaneku asuda õppima hariduslike erivajadustega õpilaste kooli (Kiigemetsa Kooli). Vajadusel organiseerime kooliga tutvumise.

Kui õpilane ja vanem ei soostu kooli vahetama, rakendame individuaalset õppekava lihtsustatud õppekava alusel.

5 KÄITUMISRASKUSTEGA ÕPILASTE ABISTAMINE

5.1. Aineõpetaja:

- esmaste eriolukordade ilmnemisel püüab ise hakkama saada, vesteldes õpilasega, andes eraldi ülesandeid
- teeb sissekande e-kooli päevikusse toimunud juhtumi kohta.
- probleemide jätkumisel teavitab klassijuhatajat.

5.2. Klassijuhataja:

- vestleb õpilasega, püüab avastada põhjusi, miks õpilane nii käitub;
- teavitab olukorrast vanemat;
- organiseerib kolmikvestlusi klassijuhataja - õpilane – vanem;
- teeb e-kooli päevikusse probleemi olemuse kohta sissekandeid;
- kaasab probleemi lahendamisse sotsiaalpedagoogi, psühholoogi;
- kaasab probleemi lahendamisse kooli juhtkonna.

5.3. Psühholoog:

- vestleb õpilasega, püüab välja selgitada ebaõpilasliku käitumise põhjusi ja motiivi;
- püüab õpilasele sisendada korrektse käitumise vajadust;
- vajadusel soovib minna konsultatsioonile eriarsti juurde.

5.4. Sotsiaalpedagoog:

- teeb õpilasele käitumisanalüüsi;
- sõlmib kokkuleppeid õpilasega tema paremaks toimetulekuks koolis;
- tegeleb individuaalselt vanemaga, vestleb telefoni teel, kohtub isiklikult või kutsub kooli;
- teeb ettepaneku ja koostab esildise OV lastekaitse spetsialistile koos vajalike lisamaterjalidega;
- vajadusel teeb koostööd noorsoopolitseiiga;
- kaasab probleemi lahendamisse psühholoogi, vajadusel kooli juhtkonna;
- eriti ohtlikel juhtudel kutsub kohale politsei.

5.5. Kooli juhtkond:

- vestleb õpilasega;
- vajadusel määrab mõjutusvahendi;
- suunab edasiste probleemide korral valla lastekaitsetöötaja vastuvõtule;
- kaasab probleemi lahendamisse vanema.

6 KOOLIKOHUSTUSE MITTETÄITJATE ABISTAMINE

6.1. Klassijuhataja:

- peab arvestust koolikohustuse täitmise üle;
- probleemide ilmnemisel võtab õpilase koduga kontakti;
- vajadusel teavitab vanemat, kaasab ta probleemi lahendamisele;
- edastab senitehtud meetmetest kirjaliku ülevaate sotsiaalpedagoogile;
- kutsub kokku vajaliku tugivõrgustiku (nõukoja), et õpilast aidata.

6.2. Aineõpetaja:

- oma õppeaine tunnist pideva puudumise korral leiab õpilasega kontakti ja selgitab välja puudumiste põhjuse, pakub õpiabi;
- teavitab olukorrast klassijuhatajat;
- teeb sissekande e-kooli päevikusse.

6.3. Sotsiaalpedagoog:

- leiab õpilasega või tema vanematega kontakti ja vajadusel kutsub kooli vestlusele;
- määrab vajadusel õpilasele tugiisiku;
- vajadusel kaasab valla lastekaitse spetsialisti ja osaleb kodukülastusel;
- teeb õpilasele käitumisanalüüsi;
- sõlmib kokkuleppeid olukorra parandamiseks;
- teeb ettepaneku ja koostab esildise OV lastekaitse spetsialistile koos vajalike lisamaterjalidega;
- vajadusel teeb koostööd noorsoopolitseiga.

6.4. Kooli juhtkond:

- vestleb õpilasega ja tema vanematega;
- määrab vastavad mõjutusvahendid;
- suunab individuaalõppele;
- vajadusel organiseerib klassi- või koolivahetuse koostöös lapsevanemaga.

7 NÕUKODA

7.1. Nõukoja eesmärk:

Nõukoda ehk tugikomisjon on koolis töötavatest spetsialistidest koosnev õpilast toetav ja abistav rühm. Võrgustikutöös tegeleb igaüks põhjalikumalt oma spetsiifilise töövaldkonnaga, nõukoja koosolekutel saadakse täpsem ülevaade teiste spetsialistide tegevusest, kavandatakse koos järgnevate nädalate tegevuskava ja isikud, kellele tuleks rohkem tähelepanu pöörata.

7.2. Nõukoja koosseis:

- nõukoja koosseisu kuuluvad sotsiaalpedagoog, õppealajuhataja, õpilaskodu kuraator, eripedagoog, klassijuhataja, aineõpetaja, lastekaitsespetsialist (kui tegemist õpilaskodu lapsega)
- alati ei ole komisjoni koosseis ühesugune, see oleneb õpilase probleemist.

7.3. Nõukoja tööpõhimõte:

- õpilane püstitab ise endale eesmärgid, mis tunduvad talle probleemi lahendamiseks vajalikud ja jõukohased;
- komisjoni töökoosolekul arutatakse nende täitmist ja õpilane seab endale paari nädala jaoks uued eesmärgid;
- kõik lubadused fikseeritakse kirjalikult ja õpilane kinnitab lubadusi oma allkirjaga;
- need õpilased, kes suhtuvad asjasse ükskõikselt ja ei täida ühtegi lubadust, kutsutakse koos vanematega valda lastekaitsespetsialisti juurde;
- igale õpilasele määratakse üks nn. tugiisik, kelle poole õpilane võib alati pöörduda probleemide tekkides kuid õpilasel on ka kohustus anda talle iga nädal (või sagedamini) aru oma saavutustest;
- tugiisik kannab saavutustest või probleemidest ette komisjonile;
- kui probleemid jätkuvad võib õpilasele määrata individuaalse õppekava, käitumiskava;
- tugikomisjon teeb vajadusel ettepaneku suunata laps maakonna nõustamiskomisjoni.

8 ANDEKAS ÕPILANE

8.1. Andekate õpilastega tegeleb õpetaja individuaalselt alljärgnevalt:

- diferentseeritud töö tunnis;
- erinevate õppematerjalide soovitamine-tutvustamine;
- individuaalsed ülesanded, projektid, õppekava;
- tunniväline ettevalmistus olümpiaadidest ja ainekonkurssidest osavõtjatele;
- individuaalsete uurimistöode juhendamine;
- diferentseeritud õpiülesanded;
- andekate suunamine TÜ täppisteaduste kooli või mõnda teise õpilaste teadusliku tööga tegelevasse ühingusse.

